

HEPATOLOJİDE BU HAFTA

Şubat 2023 Sayı 2

Hazırlayan: Dr Sena Özkılıç

Uzun süreli metotreksat tedavisi ile ilişkili karaciğer fibrozu riski olduğundan fazla tahmin edilebilir.

Risk of liver fibrosis associated with long-term methotrexate therapy may be overestimated

Edmond Atallah, Jane I. Grove, Colin Crooks, Esther Burden-Teh , Abhishek Abhishek, et al

Journal of Hepatology Jan 2023. <https://doi.org/10.1016/j.jhep.2022.12.034>

Arka plan ve amaçlar: Uzun süreli metotreksat (MTX) maruziyetinden kaynaklanan karaciğer fibrozu riskinin yaklaşık %5 olduğu tahmin edilmektedir ve bu da yakın izlem gerektirir. İki non-invaziv belirteç kullanarak uzun süreli bir kohort çalışmasında karaciğer fibrozunda uzun süreli MTX tedavisinin riski değerlendirilmiştir.

Yöntem: 2014-2021 arasında, ≥ 2 yıldır romatoid artrit (RA) veya psöriasis teşhisi konan yetişkin hastalar, İngiltere'deki altı bölgeden prospektif olarak alınmıştır. MTX grubu, ≥ 6 ay boyunca MTX alan hastaları içerirken, maruz kalmayan grup, hiç MTX almayanları içermektedir. Tüm hastalara, geçici elastografi (TE) ve gelişmiş karaciğer fibrozu (ELF) belirteç ölçümleri ile tam karaciğer profili çıkarıldı.

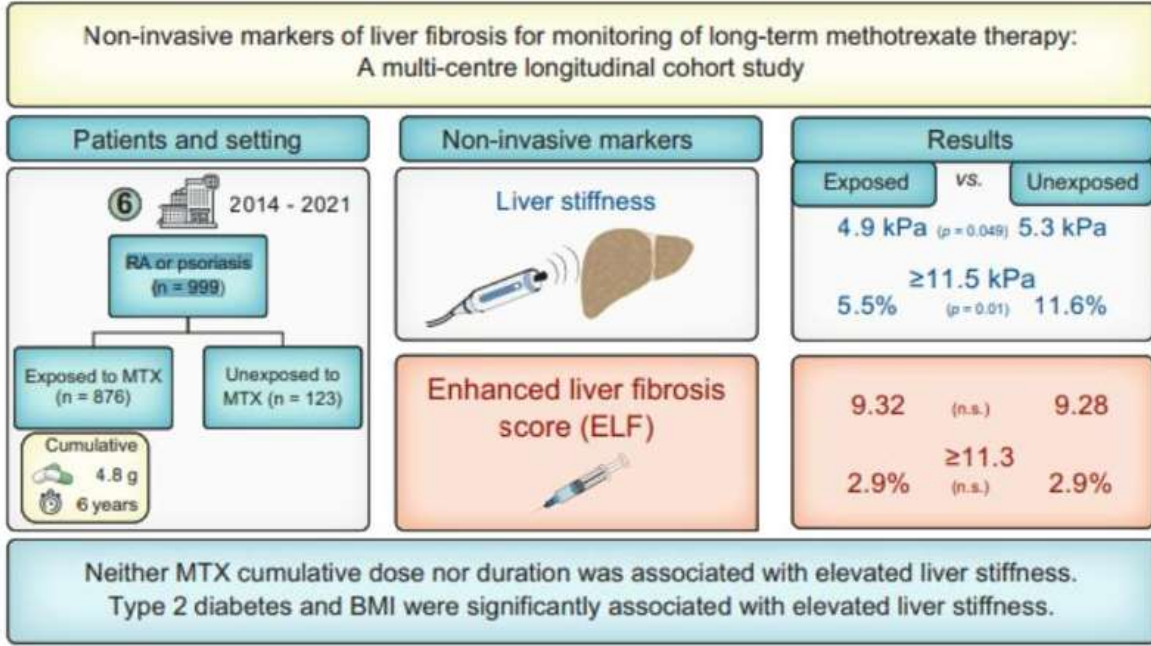
Bulgular: Toplam 999 hasta (ortalama yaş 60.8 ± 12 yıl, %62.3 kadın) dahil edildi. Geçerli TE değerleri olan 976 kişiden 149'unda (%15,3) karaciğer sertliği $\geq 7,9$ kPa vardı. Geçerli bir ELF değerine sahip 892 kişiden 262'sinde (%29,4) ELF $\geq 9,8$ di. Yaş ve VKİ, bağımsız olarak yüksek karaciğer sertliği ve ELF ile ilişkilendirildi. Ne MTX kümülatif dozu ne de süresi artmış karaciğer sertliği ile ilişkili değildi. Diyabet, karaciğer sertliği $\geq 7,9$ kPa ile ilişkili en önemli risk faktörüydü (düzeltilmiş olasılık oranı = 3,19; %95 GA 1,95-5,20; $p < 0,001$). NSAİİ düzenli kullanımı, ELF $\geq 9,8$ ile en güçlü ilişkiyi gösterdi (olasılık oranı = 1.76; %95 CI 1.20-2.56; $p = 0.003$), Bu da RA'daki inflamasyon derecesinin, ELF'yi karaciğer fibrozunun invaziv olmayan bir belirteci olarak karıştırabileceğini öne sürdü.

Sonuç: MTX'in kendisine atfedilen karaciğer fibrozu riski olduğundan daha yüksek tahmin edilmiş olabilir; MTX için mevcut izleme yönergelerini değiştirmeyi düşünmeye ihtiyaç vardır.

Etki ve çıkarımlar: Mevcut kılavuzlar, potansiyel karaciğer fibrozu riski nedeniyle uzun süreli metotreksat tedavisi alan hastalar için sıkı (ayda 2-3) izleme stratejileri önermektedir.

Romatoid artrit ve psöriasisi olan geniş bir hasta kohortunda karaciğer fibrozu, karaciğer sertliği ve artmış karaciğer fibroz skorunun iki non-invaziv belirteç kullanılarak değerlendirildiği bu çalışma, daha önceki çalışmalarda bildirilen riskin olduğundan daha yüksek tahmin edildiğini ortaya koymuştur.

Klinik odak, hastaların karaciğer sertliği ile bağımsız olarak ilişkili olan metabolik risk faktörlerini, diyabetini ve VKİ'sini iyileştirmek olmalıdır.

Bu bulten Turk Karaciğer Araştırmaları Derneği (TKAD) tarafından, bilimsel gelişime katkı amacı ile hazırlanmakta ve yayınlanmaktadır. Makalelerin içeriklerinin tıbbi ve hukuki sorumluluğu ilgili yazar ve yayınevlerine aittir. Paylaşılması istenen güncel makalelerin, formata uygun bir şekilde dernek e-posta adresine (tasl@tasl.org.tr) yollanması gerekmektedir. TKAD adına sahibi: Fulya Günşar (Başkan) Bulten editörü: Arif Mansur Coşar